

van een nieuwe maatschappij droomde, een maatschappij, waarin liefde, vrede, broederschap door vrijheid en gelijkheid zouden bloeien.

Die z'n idealen in daden uitwerken wilde. Die in ernst gepoogd heeft het menschelijk leven te verlossen van z'n vloek.

O, hij heeft liefgehad z'n ideaal, deze man van kracht, hij heeft het gekoesterd en hij heeft het zich gedroomd als een zonnig Eden, dat komen zou, dat komen moest.

En hij heeft intens gehaat allen, die niet wilden hun eigen geluk.

Omdat hij liefhad.

Hij heeft geërgerd de belijders van den Christus met z'n talenten, die het Christendom, het Bijbelsche Christendom bestreden. Hij heeft gemeend een apostel van Jezus te zijn, van den Jezus, dien hij zich had-gebeeld. En nu, de kleine Johannes werd groot, de jonge Johannes werd oud. En luister thans naar de klacht van dezen mensch:

Melancholie
is wat ik zie
of 't avond is of morgen.
Al wat er blinkt,
Vergaat, verzinkt,
in een zwart meer van zorgen.

Mijn werk miskend,
mijn kracht ten end,
mijn daden zonder werking,
hier brengt geen raad,
geen bidden baat,
geen smeeiken om versterking.

Zie hier het resultaat van z'n denken en dichten, van al dien arbeid een leven lang gearbeid in de hoogste spanning der ziel.

Terecht herinnert het *Friesch Dagblad* bij deze woorden aan Paulus, die aan 't eind zijns levens zeggen kon: „Ik heb den goeden strijd gestreden; ik heb den loop geëindigd; ik heb het geloof behouden. Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, geven zal.”

Met medelijden denken we ook aan Dr. Van Eeden, die z'n levensavond in Wijk aan Zee uitleven wil.

God de Almachtige opene hem daar de oogen.

* * *

Een comité vormde zich onlangs om den 100sten geboortedag van Multatuli te gedenken.

Multatuli.

Ook een taalkunstenaar.

Een eerste-klas-schrijver.

Wiens Max Havelaar sympathie wekt, voor zoover het boek de rechten van den verdrukten Javaan verdedigt.

Het was een daad van heldenmoed d'us te schrijven.

Overigens — van rechten gesproken, was hij nu juist niet de man, die recht van spreken had. Hij, die de beginselen van het recht in eigen kring trad onder den voet. En die van Hooger recht geen flauw begrip had.

Hij was een geniaal vijand van allen, die geloofden.

Bitfer is zijn spot geweest.

Het sarcasme vloeide hem rijkelijk uit de pen, als hij de „fijnen” hoonde.

Hij was de Nederlandsche Voltaire.

Zijn werken zijn vol geestelijk venijn.

Multatuli.

„Ik heb veel gedragen.”

Zeker — hij heeft veel geleden.

Maar het mysterie van het lijden heeft hij nooit begrepen. —

Hélène Swarth.

Van Eeden.

Multatuli.

De beide eersten zijn ons veel sympathieker dan de laatste.

Maar de drie herinneren, als ze ons de historie van het lijden verhalen, aan het Psalmwoord:

„Wie God verlaat, heeft smart op smart te vreezen.”

A. L. v. H.

HET KOORTSMIDDEL.

In verband met het daarover onlangs gezegde, schrijft de heer A. H. H. te T. B.:

Bij het lezen van: „Het koortsmiddel,” in No. 48 van den vorigen Jaargang van „Timotheüs,” dacht ik aan het verleden. Voor 50 á 60 jaar heerschte hier in 't Noorden van ons land, onder jong en oud, de *koorts*. Men sprak van: de alledaagsche koorts, de koorts om den anderen, om den derden dag, enz. „k Herinner me nog de schooljaren. De meester vroeg: „Waar zijn Jan en Koojsje?” Het antwoord was: „Het is hun koortsdag, meester!” En dat was voldoende; want er waren onder de leerlingen vele lijders. Dagelijks moesten er naar huis gezonden worden. De kleur was verbleekt, koude rillingen gingen over het heele lichaam. Meestal had de patiënt veel dorst, en bij de tehuiskomst zag moeder het wel. Het bed werd geopend en met een heete kruik ging de patiënt te bed. Was na een paar uur de patiënt in slaap gekomen, dan volgde daarna hevige hoofdpijn. Na eenigen tijd kwam de vraag: „Moeder, mag ik een boterham?” Na het gebruik daarvan ging het kind weer met zijn kameraden spelen. Wel teekende de kleur nog de kaken; doch overigens gevoelde de patiënt zich weer opgewekt.

Vele middelen werden tegen de koorts aangewend. Velen gebruikten een „koortspot,” die in een naburig dorp werd besteld. Anderen gebruikten „druppels,” door een of ander arts voorgeschreven. Men kon toen zeggen, dat de koorts algemeen heerschte. Later werden door de artsen kininepillen gegeven en sommigen gebruikten ongezuiverde kinine met stroop.

Tegenwoordig hoort men van die ouderwetsche koorts niet meer.

Den tijd, waarvan onze geachte inzender spreekt, kan ik mij nog zeer goed herinneren. Ook te Amsterdam was de toestand min of meer als in het Noorden. Men had koortsen in soorten, tot dubbele derdendaagsche toe! Schoonmaaksters kozen hun vrijen koortsdag om uit werken te gaan. Allengs en ongemerkt is die toestand veranderd. Nu hoort men zelden of nooit meer van zoo afwisselende koortsen spreken, evenmin als van het afeten van de koorts.

De verandering en verbetering is waarschijnlijk toe te schrijven aan krachtiger middelen ter bestrijding, en zonder toestanden, b. v. door het droogmaken van groote veenplassen en meren. Toen b. v. het groote Haarlemmermeer in 1853 was drooggemaakt, beterde de gezondheidstoestand merkkelijk aan den Overtoom. Deze buurt lag slechts een uur van het meer, en was om haar koortsigheid berucht.

A. J. H.

Vraag en Antwoord.

In No. 22 van den vorigen Jaargang van „Timotheüs” kwam een antwoord voor op de vraag, waarom op bijna iederen kerktoeren een *haan* is geplaatst. „De haan is het zinnebeeld van waakzaamheid,” werd er geantwoord.

N. P. te V. zond naar aanleiding daarvan het volgende versje in, dat we met vriendelijken dank hier opnemen:

„Als gij mij kraaien hoort,
Des morgens voor het dagen,
Zoek dan, o jeugd, aan God
U biddend op te dragen.
Gaat vlijtig naar de school
En zoekt uws meesters leer,
Want zoo geraakt een kind
Tot waar geluk en eer!”

A. J. H.

Gaat iemand een licht op, krijgt hij eensklaps een helder inzicht in een duistere zaak, wordt hem iets duidelijk, dan heet het, dat *hem de schellen van de oogen vallen*; van Saulus wordt in Hand. 9 : 18 gezegd: „en terstond vielen af van zijne oogen als schellen.”

Een weldadige vrouw, weldoenster in ruimen kring, heet nog een *Dorkas*. Hand. 9 : 36, 37.

Een helper te rechter tijd uit grooten nood, wordt nog als een *reddende engel* begroet, met terugzien op den Engel, die Petrus uit de gevangenis leidde. Hand. 12 : 7 en verv.

En met zinspeling op de woorden, die de vergaderden in het huis van Maria, de moeder van Johannes Markus, tot de dienstmaagd zeiden, toen zij mededeelde, dat Petrus aan de voorpoort stond: „*Het is zijn engel*,” zijn geleigeest, wordt wel eens, als men van iemands aanwezigheid nog niets bespeurd heeft, gezegd: *Ik heb nog geen engel van hem gezien*. Hand. 12 : 15.

Een boosaardige tegenstander der heilswaarheid wordt door Paulus bestraft als een *kind des duivels*, Hand. 13 : 10. Dien naam draagt nog een mensch van zeer booze gezindheid.

Ze zijn menschen van gelijke beweging(en) als wij. Zoo zegt men van vorsten, grooten, voorgangers, enz., om daarmee te kennen te geven, dat zij niet wezenlijk van anderen onderscheiden zijn en hun geen Goddelijke eere toekomt. Hand. 14 : 15.

Zij lieten zich niet onbetwijd, dat is: ze lieten wel bemerken, dat zij er waren; ze spraken kloeke woorden; ze werkten krachtig mede; ze tasten diep in de beurs; ze deden den gerechten eer aan. De veelgebruikte uitdrukking is overgenomen uit Hand. 14 : 17.

„Gallio trok zich geen van deze dingen aan,” Hand. 18 : 17. Naar hem wordt een onverschillige, die zich om veel niet bekommert, dan ook een *Gallio* genoemd.

Volgens Hand. 20 : 35 heeft Paulus de ouderlingen der Efezische gemeente ook herinnerd aan de woorden des Heeren Jezus, dat Hij gezegd heeft: *het is zaliger te geven dan te ontvangen*.

Waar heeft de Heere Jezus die woorden gezegd? In de Evangelien vinden we ze niet. Maar ze zijn de sprake van Zijn leven en sterven beide geweest. Het is merkwaardig, dat Paulus ons nu mededeelt, dat ook de mond des Heeren Jezus die woorden gesproken heeft. Het zijn Goddelijke woorden. Door menschen overgenomen, geven ze te kennen, dat de echte weldoener een nog heerlijker genot smaakt, dan de door hem beweldadigde.

Een enkele maal hoort men wel eens van iemand, die het onderwijs van een zeer beroemd geleerde genoten heeft, zeggen, dat *hij aan de voeten van Gamaliël* gezeten heeft. Hand. 22 : 3.

Geen haar zal aan u gekrenkt worden, of geen haar werd aan hem gekrenkt, wordt nog gebruikt om er mee te zeggen, dat er niet de minste vrees behoeft of behoefde te zijn voor eenig lichamelijk letsel. Hand. 27 : 34.

H. J. E.

VERLOOP.

Zooals men weet, zijn te kwader ure in onze Nederlandsche taal een groot aantal vreemde woorden, zegswijzen en uitdrukkingen geslopen, die ons schoon Nederlandsch ontsieren, verknoeien en bederven. Ik bedoel volkomen onnoodige woorden als *feliciteeren* voor gelukwenschen, *origine* voor oorsprong, *charmant* voor bekoorlijk, enz. Het gebruik van zulke woorden spruit voort uit luiheid, slordigheid, domheid, maar is een der leelijkste fouten van het Nederlandsche volk, en we zullen wel doen, er ons zoo spoedig mogelijk van te beteren.

Nu hebben echter bedoelde woorden niet alleen een

ietwat anderen vorm gekregen, b.v. conversatie voor conversation, maar ook de beteekenis is vaak allengs gewijzigd.

Daarop dient ook gelet.

Neem b.v. het woord *ambitie*. (Uit het Fransch, gelijk zooveel dezer buitenlanders.) Bij ons beduidt het thans lust, opgewektheid. Maar oorspronkelijk wil het zeggen eerzucht.

Dominé beteekent thans predikant. Het Latijnsche woord wil echter eenvoudig zeggen heer, en wel uitsluitend als aanspraakwoord. „Een dominé” „de dominé” is dus eigenlijk onzin.

Secuur heeft oorspronkelijk de beteekenis van veilig. Hoe wij het thans gebruiken, weet ieder.

Als gezegd, de woorden uit een vreemde taal, verhaspeld en bedorven, krijgen ook langzamerhand min of meer een andere beteekenis. Een Franschman zou zich verbazen als hij hoorde, dat in Nederland *kinderen* een „instituut” bezoeken. Ook noemen onze Zuiderburen een hoogeschool geen „academie.”

Maar het best is, die vreemde woorden heel niet te gebruiken. Zeg niet *étage* maar *verdieping*, niet *abattoir* maar *slachthuis*, niet enthousiasme maar *geestdrift*, niet export maar *uitvoer*. Onze taal is een der schoonste ter wereld. Waarom haar dan bemorst en verknoeid? Waarom leentjebuurs gespeeld wanneer men zelf het noodige heeft!

Verbeeld u vooral niet, dat het gebruiken van vreemde woorden mooi staat!

A. J. H.

Van de Maan.

† Een mensch is niet gauw tevreden. Ik schrijf dit op den avond van een der nachten met den meesten maneschijn. De verlopen nacht had er nog iets meer. Gisteren was het volle maan; de maan stond dus recht tegenover de zon, en daar de zon tegenwoordig (December) zoo laag mogelijk staat, staat de volle maan zoo hoog mogelijk. Ze scheen gisteren juist zoo lang als de zon weg was. Een zeer lange manenacht dus met het grootst mogelijke maanlicht.

Maar al hebben we nu ook nog zooveel genot van de maan, we zijn nog niet tevreden; we willen ook zoo gaarne weten, waar die maan vandaan is gekomen. En die vraag is niet zoo dwaas. God heeft ons Zijn schepping gegeven, om ze te bestudeeren, en Hij heeft ons er bij gezegd, dat we in dat Boek nooit uitgestudeerd zouden raken. (Pred. III : 11.) Wij moeten dus altijd voorzichtig wezen, en niet vertellen, dat wij het weten, zoo we niet de stelligste bewijzen hebben.

En nu geeft de Christen op de vraag, waar de maan vandaan is gekomen, natuurlijk terstond het antwoord: Uit de hand Gods. Maar dat ontslaat ons niet van het onderzoek. We weten wel, dat een appel ook uit de hand Gods komt, en toch onderzoeken wij wel, hoe de appelboom een appel vormt. Zoo kunnen we ook navragen, hoe de maan is ontstaan, of liever, hoe de maan kan zijn ontstaan. Want al wat wij er van vertellen, zijn ten slotte niet meer dan gissingen en vermoedens.

Een van die gissingen hebben we op nevensgaand plaatje. Millioenen jaren geleden, toen de oppervlakte der aarde nog niet geheel gestold was, is er op zekeren dag een stuk van die half weeke massa afgeslingerd de ruimte in. Het gat, daardoor ontstaan, is niet geheel weer dichtgevloeid; dat gat is de Grootte Oceaan.

ONDER DE TAFEL.

Een oud heer had de gewoonte, om wanneer er in gezelschap veel over een afwezige gesproken werd, tusschenbeide te komen of het gesprek te doen eindigen door de vreemde opmerking: „Hij zit onder de tafel.”

Menigmaal werd hem hiervan uitlegging gevraagd, en dan antwoordde hij dit:

In mijn jeugd zou ik eens eenige vriendjes bij mij ontvangen om een prettigen avond door te brengen. Kort vóór het uur waarop zij komen zouden, moest ik nog even een boodschap doen. En zoo kwamen de gasten in mijn afzigheid binnen.

Een van hen, die Karel heette, was een rechte grappenmaker. Hij zeide tot de anderen: „Wacht, ik weet iets aardigs. Ik ga onder de tafel zitten voor een oogenblik. Door het lange tafelkleed kan niemand mij zien. Willem (dat was ik, de verteller) zal wel raar kijken als hij mij niet ziet. En terwijl hij daarover praat, kom ik dan plotseling onder het kleed uitkijken. Dat zal een pret wezen.”

Kort daarop kwam ik thuis, en miste dadelijk Karel, den eenige, die nog ontbrak, naar ik meende.

„Waar zou hij zitten?” riepen de vrienden, zeker niet zonder doel.

„Och, die nare jongen,” antwoordde ik. „Hij laat je altijd wachten, of houdt je voor den gek. Je kunt nooit op hem vertrouwen. Maar dat zeg ik jelui: Ik vraag hem nu niet meer. Een vriend als Karel kan ik best missen.”

De gasten stonden verlegen te kijken. Wat zouden ze zeggen? Ze zaten als tusschen twee vuren. Gelukkig werden ze spoedig uit hun verlegenheid verlost. Want plotseling ontstond beweging onder de tafel. Het tafelkleed werd opgelicht en te voorschijn kwam . . . het oolijk gezicht van Karel, dat nu echter lang niet vriendelijk stond. Hij zei niets, stapte dwars door ons heen, greep zijn pet, en verdween zonder ook maar iemand te groeten.

Van den prettigen avond kwam niet veel. De vroolijkheid was weg. Ik werd er schuin en minder vriendelijk op aangekeken, en was, blij toen de vriendjes al vroeg vertrokken.

De omgang met Karel was voor goed uit. Maar ik heb uit dit kleine voorval iets geleerd voor heel mijn leven. Wordt er over anderen gesproken, dan denk ik: Pas op, er zit er een onder de tafel. En die gedachte heeft mij voor veel kwaad en veel leed bewaard.

EEN LES.

Omstreeks 600 v. C. werd Egypte geregeerd door twaalf koningen. Men noemde deze regeering Dodekarchie, d. w. z. bestuur van twaalf.

Onder deze twaalf was er een, Psammetichus geheeten, die gering van geboorte, door zijn bekwaamheid tot hoogen stand geklommen was. De elf anderen echter konden hem om zijn geringe afkomst niet recht verdragen, bespot'ten hem in het geheim en schimpten op zijn verleden.

Psammetichus kon dit niet recht verdragen, doch nam zich voor, zijn medekoningen eens een goede les te geven. Hij noodde hen te gast. In de feestzaal stond een gouden koelvat, dat is een vat, waarin flesschen en kruiken met wijn werden koel gehouden door water. Allen zagen het vat, maar niemand lette er bijzonder op.

Een paar maanden later gaf Psammetichus weer een maaltijd. Toen de gasten verschenen, zagen zij bij de tafel een prachtig gouden beeld staan van een afgod. Allen begroetten den god eerbiedig, bogen diep voor hem en bewonderden ook het schoone werkstuk. Tijdens den maaltijd werd gedurig hulde gebracht aan het godenbeeld.

Psammetichus liet het een poos begaan. Toen sprak hij: „Vrienden, gij bewondert dit beeld en buigt er eerbiedig voor neder. Maar bedenkt, dat gij ditzelfde goud reeds voor

maanden hebt gezien, toen in de gedaante van een koelvat. Niemand lette er destijds op. Thans wordt het aangebeden. Zoo gaat het onder de menschen ook.”

De heeren begrepen hem en zwegden beschaamd. Later werd Psammetichus de eenige regent, die van de twaalf overbleef.

A. J. H.

Schrikkeljaar. — Waarom 28 of 29 dagen?

J. N. te H. vraagt naar den naam en de beteekenis van het schrikkeljaar.

De naam schrikkeljaar is afgeleid van *schrikken*, en dat beduidt in oud-Nederlandsch *springen*. Wij kennen die beteekenis nog wel; immers wanneer iemand schrikt, dan springt hij op. De Engelschen gebruiken een woord van dezelfde beteekenis: leap-year = springjaar. Het schrikkeljaar draagt zijn naam dus, omdat in dat jaar de kalender één dag verspringt.

En dat verspringen is noodig, omdat — om het eens geleerd te zeggen — de verhouding van de dagelijksche en de jaarlijksche beweging der aarde een onmeetbaar getal is. Of eenvoudiger: De aarde draait in een jaar om de zon, en een jaar duurt niet 365 dagen, maar 365 dagen, 5 uren, 48 minuten en 45 seconden, en dan nog een deel van een seconde. Ruw gesproken dus 365 $\frac{1}{4}$ dag. Daarom moeten we om de vier jaren een dag extra nemen, en dien extra-dag hebben reeds de Romeinen toegekend aan Februari. Zij voegden hem niet aan het eind, maar tusschen den 23^{en} en den 24^{en}. De 23e, de zesde dag vóór Maart, werd dus twee maal geteld, en heette bis-sextilis (tweede zesde). Vandaar heet nog in het Fransch een schrikkeljaar une année bissextile.

Ruw gesproken om de vier jaar een schrikkeljaar.

Doch dan rekenen wij op 365 dagen 6 uren. Houden we ook rekening met de minuten en seconden, dan moeten we nog een kleine wijziging brengen in de regeling der schrikkeljaren en wel deze: 1600 was een schrikkeljaar, 1700, 1800 en 1900 niet; 2000 zal er wel weer een zijn. Zoo krijgen we dus 97 schrikkeljaren in 400 jaar.

K. J. D. te W. vraagt, waarom Februari maar 28 of 29 dagen heeft; het zou immers gemakkelijker zijn, wanneer alle maanden 30 of 31 dagen hadden.

In den oudsten Romeinschen kalender hadden de maanden werkelijk 30 of 31 dagen. Die kalender begon met de maand Maart, bij de krijgshaftige Romeinen aan den oorlogsgod Mars gewijd. Alleen de eerste vier maanden en de laatste twee hadden namen; de anderen heetten Quintilus, Sextilus, September, October, November en December, d. w. z. vijfde, zesde, zevende, achtste, negende en tiende. Die maanden om beurten 31 en 30 dagen; September en November hadden dus 31, October en December 30. Zoo kreeg Februari ook 30 dagen in een schrikkeljaar; in de andere jaren kwam één dag te kort, en die werd aan Februari ontnomen.

Tot eere van Julius Caesar werd de maand Quintilus herdoopt in Juli. Ter eere van zijn opvolger, keizer Augustus, werd Sextilus Augustus genoemd. Maar de eer zou voor den machtigen keizer niet groot genoeg zijn, zoo zijn maand slechts 30 dagen had; daarom werd aan Augustus één toegevoegd, en die dag werd aan Februari, de laatste maand, ontnomen. Zóó komt Februari aan zijn 28 of 29 dagen!

En om niet drie maanden van 31 dagen achtereen te krijgen, werden de aantallen dagen van de volgende vier maanden omgezet.

A. L.

't leerboek geeft. Alles komt hier aan op de bekwaamheid van den onderwijzer. Die natuurlijk boekjes als Brieven van Joan de Witt van Dr. Japikse en werken als Prins Willem I van Prof. Blok en het Plakkaatboek — die pas verschenen zijn, kent.

Ik had wel gewenscht, dat de recensent de aandacht gevestigd had op het origineele in deze leerboeken.

Intusschen — Dr. I. moet er zich maar mee troosten — hij weet ook wel iets van de Geschiedenis onzer Letteren af — dat in de eerste helft der 19^e eerste-klas-literatuur door zekere Gidsartikelen als „niet veel zaaks” zijn verrecenseerd.

De *Wonderbouw van het Heelal* is de titel van een werk van Dr. W. J. A. Schouten. Het boek teekent het wereldbeeld der oudste volken en handelt in het tweede stuk bij het hedendaagsche wereldbeeld over zon en maan, over planeten en asteroiden, over kometen en meteoren, over veranderlijke en nieuwe sterren; over het spectrum der sterren en de afstanden der sterren, over sterrenhoopen en nevels. Om te besluiten met de hoofdstukken: Christendom en Natuurwetenschap; het ontstaan van het heelal, het doel en de doelmatigheid der schepping en het einde der wereld.

Geen boek voor iedereen, en toch een boek voor ieder, die naar wat meer dan oppervlakkige kennis verlangt van de wonderen boven hem.

Op de titelpagina staan de woorden: De werken des Heeren zijn groot; zij worden gezocht van allen, die er lust in hebben. De werken des Heeren zijn groot — dit is het uitgangspunt van den geleerden schrijver en tot deze these keert hij weer: ze is ook het laatste woord bij de beschouwing van den wonderbouw van het heelal.

Wat het boek bijzonder aantrekkelijk maakt, is dat het ook de geschiedenis der beoefening van de sterrenkunde geeft en den invloed der studiën op het leven der volken. Op het godsdienstig en politiek leven. Zoo vestigt Dr. S. er de aandacht op, dat de regelmaat, die zich afspiegelt in de bewegingen der sterren, zulk een indruk gemaakt heeft op den bewoner van China, dat deze van blijvenden invloed is geweest op zijn levensbeschouwing en o. m. ten gevolge had de buitengewone vereering der voorouders.

Toch wacht de schrijver er zich voor, om den Bijbel het antwoord te doen geven op alle vragen der natuurwetenschap. Hij erkent het, dat het Bijbelverhaal voor groote moeilijkheden plaatst. Maar terecht merkt hij op, dat Augustinus' woord nog steeds z'n waarde houdt: God wilde Christenen maken en geen wiskundigen. De Bijbel geeft slechts een opsomming der hoofdpunten. In den loop der tijden is het den mensch geschonken, eenige lijnen te vinden en na te speuren in het Goddelijk plan van den alwijzen Schepper, die de aarde gemaakt heeft door Zijn kracht, die de wereld heeft bereid door Zijn wijsheid en die den hemel door Zijn verstand heeft uitgebreid. En de schrijver verwacht, dat nog meer verrassende ontdekkingen zullen gedaan worden.

Tegenover de bewering, dat natuuronderzoek tot ongeloof zou leiden, wijst hij er op, dat vele beroemde natuurkundigen geloovigen waren. Mannen als Dennert, Newton en Kepler hebben in de lichten des hemels de werken Gods gezien en Dr. Schouten citeert de schoone woorden van laatstgenoemden geleerde, waarmee deze zijn hoofdwerk over de harmonie der werelden besluit: O Vader des lichts, Gij wekt door de natuur in ons verlangen naar het licht der genade, om ons zoo tot het licht der heerlijkheid te voeren! Ik dank U, Schepper en Heer, dat Gij mij deze vreugde in Uw schepping, dat genot in de werken Uwer handen hebt geschonken. Ik heb de heerlijkheid van Uw werken aan de menschen bekend gemaakt, zoover mijn eindige geest Uw oneindigheid vermocht te begrijpen. Waar ik iets gezegd heb, dat Uwer onwaardig is, of eigen eer mocht hebben gezocht, vergeef mij dat genadiglijk!

A. L. V. H.

De Aenkomenden

PRULLEN.

Een vriend van mij bezocht eens een Zondagsschool met het doel om voor zich zelf — hij was onderwijzer — kennis en leering voor de praktijk op te doen. Hij werd welwillend ontvangen, en kreeg zelfs allerlei bescheiden mee, als kaartjes, boekjes, lijsten enz.

Onder hetgeen hij naar huis meebracht, was ook het hiervolgend naamvers. De kaart, waarop het stond, werd aan de kinderen voor leerzaamheid uitgereikt. Hier volgt het rijmpje, waaraan ik enkele opmerkingen wil toevoegen.

Daar is de ware wijsheid te vergaren
Elke eerste dag van iedere week.

Zie, ik hoor Gods Woord hier duidelijk verklaren:

O zoo goed is voor mij geen preek.

Nochtans ik moet mij zelve schamen,

Dat ik zoo traag en lustloos zij.

Ach, zou als kind geen ijver mij betamen!

Getrouwe Heiland, sta mij bij!

Sterk mij, dat 'k alles om U kan verlaten;

Cresus zijn goud dat baat mij niet,

Heilige Geest, leer mij het kwade te haten,

Opdat ik steeds Uw licht geniet,

Onder Uw leiding, Heer der Heeren,

Loof ik U, dat ik hier mag verkeerem.

Wat nu van deze rijmelarij te denken?

Een kind, een Zondagsschoolleerling komt heel deftig vertellen, dat een preek in de kerk voor hem niet halen kan bij hetgeen op Zondagsschool verteld wordt. Hoe kan zoo'n jonge albedil daarover oordeelen? Begrijpelijk is misschien daarom, dat hij plotseling over zichzelf gaat klagen, en 't slotwoord „zij” maakt heel den volzin nog onduidelijker. Hoe echter komt daarna het verlaten van alles voor den Heiland, te pas? Nog wonderlijker is het, hier plotseling den ouden koning Cresus te zien verschijnen. Maar dat is zeker gedaan omdat er een letter C. noodig was, wijl we hier een naamvers hebben, waarvan de eerste letters *De Zondagsschool* moeten vormen.

Het geheel is blijkbaar, gelijk vaak in zulk een geval, het werk van iemand met goeden wil, maar met groot gebrek aan kennis en dichterlijkheid. Hoe dwaas is de uitdrukking: „Ik moet mij zelve schamen,” alsof men ook een ander schamen kon. „Cresus zijn goud” is plat Hollandsch, waarin het tweede woord overtoollig is. Over dichtmaat en klemtoon spreken we maar niet.

Het geheel is jammerlijk prulwerk, en toch wordt dat op de Zondagsschool ingevoerd tot stichting van de jeugd.

Het kan wel zijn dat we hier nog eens op terugkomen, want de oogst is groot. Men denke slechts aan Kerstliederen als:

Wijzen op de ster gegaan,
Brachten Hem geschenken aan.

Of ook: Als is eng ook de poort,
Zie toch draagt zij een woord, enz.

Er is voorwaar nog heel veel op dit gebied te beteren.

A. J. H.

LANG GELEDEN.

'k Zag in de diergaard, hoe om de apenkooi een schaar
Elkaar verdrong van kindren, mannen, vrouwen.

„Zie,” riep een spotter, 't is toch waar,

Dat menschen gaarn hun broederen eens aanschouwen.”

Maar een, van wien ik 't minst dat had verwacht

Sprak: „Schaam u wat: wij zijn van Gods geslacht.”

A. J. H.

Zie, de mensch.

Joh. 19 : 5b.

Met schampren spot in ruwe taal gehoond,
't soldatenkleed om 't bloedend lijf geslagen,
terwijl Zijn hoofd de doornenkroon moet dragen,
wordt Jezus aan 't verblinde volk getoond.

Hoor, hoe dat volk zijn eigen Koning hoont;
Zij durven krijschend 't „Kruis Heim!” roepen wagen,
Zijn bloed zelfs over hunne kind'ren vragen,
En Jezus' liefde wordt met haat beloond.

Het „Weg met dezen!” klinkt in onze dagen
nog even bitter uit des menschen mond,
als bij de Joden, voor wie Jezus stond.

Hoevelen zijn er, die naar Jezus vragen? . . .
En toch, Zijn bloedig lijden doet ons kond,
Dat Hij voor ons den weg ten *Leven* vond.

H. W. AALDERS.

HANEBOEK.

P. V. vraagt wat bedoeld wordt met het „Haneboek,” waarvan hij gelezen heeft.

Antw. In vroeger eeuwen had men een bepaald stel boeken waar de kinderen lezen uit leerden. Een dezer was het schoolboek, dat diende om spellen en lezen te leeren, en een algemeen gebruikt werk was. Op het titelblad stond een groote haan afgebeeld, waaronder dit vers:

Den haen verkondigt 's Heeren dag,
Heeft in zijn huysgezin ontzagh,
Hy roept een yder vroeg aan 't werck,
En Sondags naerstich nae de kerck.

De haan, waarover wij reeds meer spraken, was het zinnebeeld van wakkerheid, vlijt en werklust. Zijn beeld-tenis diende om de jeugd op deze deugden te wijzen. De haan kwam ook wel in andere leerboeken voor.

A. J. H.

De Zomertijd.

De tijd wordt weer verzet, alsof een mensch dat kon,
Zooals de Heer het deed in 't dal van Ajalon. *)
De wijzers van de klok verzetten, dat klinkt juister.
Meen toch niet God te zijn, noch in 't bezit van goddelijken
[luister.

*) Jozua 10 : 12.

M. B.

DE EENHEIDSSCHOOL.

W ordt het ontwerp der nieuwe Wet op het Lager Onderwijs van Minister de Visser, zooals het daar ligt, door de Kamers aangenomen, dan komt daarmee een ingrijpende verandering op onderwijsgebied tot stand. Dan is namelijk de „eenheidsschool” geboren, en de jeugd van zes tot twaalf jaar is verlost van een overladen leer-program en van de daaruit noodzakelijk voortvloeiende huiswerkplaag. Op alle scholen zullen dan dezelfde, door de Wet aangegeven vakken worden onderwezen. De Christelijke scholen behouden vrijheid onderwijs te geven in Bijbelsche- en Kerkgeschiedenis. Alle scholen kunnen leerlingen, die het zesde leerjaar doorliepen en het onderwijs met vrucht gevolgd hebben, afleveren aan de scholen voor voortgezet en voor middelbaar onderwijs, zooals de H. B. S., het Gymnasium, enz. Deze inrichtingen kunnen van de leerlingen niet meer, zooals tot nog toe geschiedde, een vrij groote dosis kennis van het Fransch eischen. Moderne talen zullen voortaan in de eerste zes leerjaren niet meer worden onderwezen.

Tot nog toe draaiden we rond in een noodlottig cirkeltje. De scholen moesten rekening houden met de opleidings-inrichtingen en scholen voor middelbaar onderwijs. De mogelijkheid was uitgesloten naar gezond, paedagogisch inzicht te besnoeien. De zweep van den drijver klapt! Zoolang van jeugdige leerlingen, van twaalf- en dertien-jarigen, geëischt werd, dat ze bekend waren met de beginselen van de Fransche taal, moest elke school, welke door leerlingen werd bezocht, die niet met gewoon lager onderwijs konden volstaan, b.v. reeds in het vierde leerjaar beginnen met Fransch. Anders kon men onmogelijk klaar komen met het doorwerken van de vrij omvangrijke hoeveelheid leerstof. Vandaar, dat een deel van het werk thuis, vaak bij lamplicht, moest geschieden. Lessen leeren, thema's maken, kaartjes teekenen, en wat al niet meer, moest thuis geschieden. Daaronder hebben de ouders gezucht. Wanneer zou dit eens anders worden?

Kwamen de ouders met hun verzuchtingen tot de onderwijzers, dan moest het antwoord luiden: We kunnen niet anders; we komen zonder het huiswerk niet klaar!

De Minister heeft blijkbaar willen ingrijpen en de jeugd willen verlossen van het overladen programma. Wel heeft de Wetgever de lijst der leervakken verlengd, doch hij heeft dit gedaan met vakken als lichamelijke oefening en handenarbeid.

Natuurlijk zijn er vele leerlingen, die niet genoeg hebben aan het onderwijs van de gewone lagere school. Voor dezulken is er een zevende, achtste en negende leerjaar, waarin uitgebreid lager onderwijs wordt gegeven. De klacht is geuit, dat deze tijd te beperkt is, om de kinderen voldoende kennis in de moderne talen aan te brengen. En ongegrond is deze klacht geenszins. Als er niet wordt besnoeid, zal het waarlijk onmogelijk zijn in drie jaren de kinderen te brengen, waar men ze vroeger in zes jaren bracht. Het is intusschen nog lang niet zeker, dat de Wet op dit punt onveranderd in de haven der begeerte zal worden geleid. Indien evenwel de Wetgever niet ingrijpt, dan blijven we altijd zuchten onder den last, die onze jeugdige kinderen opgelegd is, en die steeds zwaarder dreigde te worden.

Er is verzet tegen 's Ministers plannen gerezen van deskundige zijde, met het oog en op de volksschool en op de opleidingsinrichting. Men vreest, dat de volksschool haar eigen natuur zal verliezen. En de opleidingschool zal slechts, zoo meent men, in theorie verdwijnen. Want de ouders uit hogere standen zullen met de algemeene volksschool geen genoegen nemen. Zij zullen neutrale

langer dan een van ons, en er moeten er vier dragen, die ongeveer even lang zijn, anders schokt het te veel."

"De smid heeft gelijk, Jorringa," sprak thans de dokter, "en weet je, wat jij moest doen? Ga vast vooruit naar Eiberslust en tracht je moeder, als ze tenminste nog van niets weet, zoo kalm mogelijk voor te bereiden op het ongeluk, dat Eiberslust getroffen heeft. Een onverwachte zware schok kon ook voor je moeder met haar zwak hart gevaarlijk zijn, Idze." Toen de jonge man den dokter in de oogen keek, evenals toen deze daar straks zijn vader onderzocht, zag hij daarin dezelfde zorgelijke uitdrukking als na dat onderzoek, en het hart van den wilden Idze kromp ineen van namelooze smart. Het scheen hem toe, alsof de ondergaande zon, die hij bij het opgaan in den vroegen morgen zoo blijde had begroet, thans voor zijn oog verduisterde, als trok er een donkere wolk voorbij. Nog eens staarde hij in het bleeke gelaat van zijn vader, die door vier mannen op het wagenshot werd getild, toen wendde hij zich met een diepen zucht af en sloeg den weg naar Eiberslust in. De boer van Trommershof keek hem na en mompelde: „Trotsch en onverzoenlijk is die knaap, maar hij heeft een hart van goud. Gave God, dat ik een zoon had als hij!" Daarop wendde hij zich tot Gij's met de woorden: „Pak den boel maar bij elkander, en laten we naar Trommershof gaan; wij kunnen toch niet meer helpen."

(Wordt vervolgd.)

Aan mijn Vaderland.

Mijn Nederland, blij hopen!
Hoe ook de golven slaan,
Hoe ook de stormen woeden,
Gij zult nog niet vergaan.
Al legt de vijand lagen,
Hoe 't om uw grenzen woedt,
Dezelfde God der vad'ren
Is 't, Die u steeds behoedt.

Mijn Vaderland, blij waken!
Waak tegen 't ongelooft,
Opdat het in uw dreven
Geen vreugd' en vrede roof.
Cultuur toch en beschaving
Het brengt geen beter lot;
Het brengt den mensch tot afval,
Hij vindt zichzelf een god.

Blijf daarom toch gelooven;
Mijn dierbaar Vaderland,
Opdat gij, wat ook kome....
Moogt drukken 's Vaders hand.
Blijf op den Heer vertrouwen,
Het ga dan, zoo het wil,
Hij toch zal u regeeren,
Wees dan gerust.... zwijg stil!

HANNA.

VRAGENBUS.

L. te S. schrijft:

Hoe komt men aan: *je welste*, b.v.: *Een rommel van je welste*. Schrijft men *jewelste* of *je welste*?

Antw. — Het komt vaak voor, dat een woord gebruikt wordt om vlak het tegenovergestelde aan te duiden van wat het zegt, b.v.:

Het is hier een mooie boel.

Het is een lievertje.

Nog sterker wordt dit als men zulke woorden in den overtreffenden trap gebruikt, b.v.: Een bovenste beste. Iets dergelijks is het ook met *je welste*. Het wil zeggen in spottenden zin, dat het juist *niet* wel is, niet in orde, niet goed. Hetzelfde ongeveer zit in: Het is al welletjes, en Het is het mannetje wel, enz.

Het behoort in twee woorden te worden geschreven.

A. M. te O. vraagt een verklaring van het woord *Dispositie*.

Antw. — Dit woord is afkomstig van het Fransch en in onze taal geheel onnoodig. Beschikking, Dispositie op 1 Febr. beteekent: dat dan beschikt wordt over verschuldigd geld. Zoo ook is Disponeeren beschikken, toekomstend geld opvragen.

Een andere vraag is wat *Pathos* zeggen wil.

Antw. — *Pathos* is gevoel, bezieling, en de daaruit voortkomende gloed en kracht. Het woord zit ook in *sympathie*, dat is medegevoel, en *antipathie*, dat is tegenzin.

A. M. te O. vraagt verder:

Het praedicaat van een hoogleeraar is: Wel Edelhooggeleerde, Hooggeleerde Heer. Waarom tot tweemaal toe „Hooggeleerde?" Is dit niet overbodig?

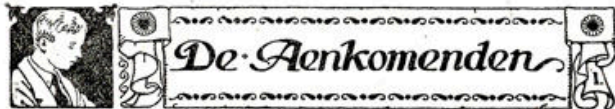
Antw. — Onze inzender vergist zich een weinig. Het eerste, wat hij noemt, is praedicaat of voorvoegsel, het tweede is aanspraak. Titel en aanspraak zijn niet een. Overigens ware wat minder breedsprakigheid in onze betiteling wel gewenscht.

Nog deze:

„Hiertegen bestaat *geen* het minste bezwaar," zoo las ik onlangs in zeker artikel. Moet dit niet zijn, niet het minste bezwaar?

Antw. — Zeer zeker. „Geen het minste," hoeveel ook gebruikt, is eigenlijk onzin.

A. J. H.

oud raadsel.

Onlangs plaatste ik ergens een berijmd raadsel, vijf en zeventig jaar geleden door wijlen den bekenden predikant De Liefde vervaardigd. Het was mooi in alle opzichten; alleen bleek het boven het raadvermogen van sommige lezers.

Ik hoop, dat dit niet zoo zal zijn met het volgende raadsel van denzelfden tijd en dezelfde hand als het vorige. Het luidt zoo:

Wie is met mij naar zee getogen,
En dus mijn omgekeerde ontvlogen?

Elk kan nu zijn kracht beproeven.

A. J. H.

Mars-signalen.

De menschen houden van een praatje. En ze hebben wel graag eens een praatje over dingen, waarvan ze niets begrijpen; het staat zoo geleerd, om over zulke dingen mee te praten. En krantenschrijvers, die ook wel eens pret willen hebben, nemen dan de menschen in het ootje.

Zoo hebben we tegenwoordig het praatje over draadloze signalen van Mars.

Draadloze seinen worden in het ontvangtoestel opgevangen in den vorm van geluid, korte en lange stooten, overeenkomende met de korte en lange streepjes van het telegraaf-abc. Er zijn op hetzelfde oogenblik tal van zulke seinen te hooren, maar de ervaren marconist weet toch wel te luisteren naar wat hij wil hooren. Een deel van de geluiden hoort hij vaag als een verward geruisch, en tusschen de andere, die hij wel kan hooren vestigt hij zijn aandacht zoo sterk op wat hij wil hooren, dat hij de andere niet opmerkt. Gelijk wij immers ook doen, wanneer in een kamer op verschillende plaatsen tegelijk wordt gesproken.

Nu kwam onlangs bericht, dat verschillende marconisten tusschen de geluiden, die ze gewoon waren, ook een geluid hadden waargenomen, dat ze niet gewoon waren, en waar ze niets van konden maken.

Dat is alles.

Van dit eene feit heeft echter de fantasie zich meester gemaakt. Dat vreemde signaal zou niet ergens van de aarde komen, maar van een der andere planeten. Van Mars dus waarschijnlijk.

Waarom juist van Mars? Wel, lichtgeloovige menschen meenen wel eens, dat Mars bewoond is door soortgelijke wezens als wij. Hoe ze daar bij komen? Ook al weer op grond van een feit.

Jaren geleden heeft de Italiaansche sterrekundige Schiaparelli met zijn grooten kijker op de oppervlakte van de planeet Mars een soort netwerk van lijnen opgemerkt. Anderen, die even goede kijkers hadden, betwijfelden sterk, of dat wel lijnen waren; ze dachten eerder aan reeksen van vlekken.

Dat was het feit. De fantasie maakte van die lijnen kanalen; die kanalen moesten gegraven zijn; er moesten dus gravers wezen, derhalve was Mars bewoond door verstandige wezens. Dat die kanalen breder moesten zijn dan geheel Nederland — indien het kanalen waren — kwam heel niet in aanmerking; men was veel te blij, dat men ontdekt had menschen op Mars.

Maar als daar menschen waren, dan moest men toch ook eens met die menschen kunnen correspondeeren. Er werd voorgesteld lichtsignalen te zenden. Maar het viel zeer te betwijfelen, of die Marsbewoners daar wel notitie van zouden nemen.

Nu kwam dat feit van onverklaarbare draadloze seinen. Zie je wel, zei de lichtgeloovige, de Marsbewoners zoeken al gemeenschap met ons. Waar natuurlijk geen ernstig mensch aan denkt.

Want het moest toch al buitengewoon toevallig samentreffen, dat ze op Mars ook juist bezig waren met draadloze telegrafie. Wij kennen die nog maar enkele jaren. Stel, dat ze op Mars in ontwikkeling twintig jaar achter ons aan komen, dan bemerkten ze van onze seinen niets. En ook is het best mogelijk, dat ze ons in ontwikkeling duizend jaar vóór zijn — dat waren de Chineezers ons hier op aarde vroeger wel. Dan zouden ze van onze draadloze seinen natuurlijk ook niets verstaan. Wij denken toch niet, dat wij over duizend jaar nog draadloos telegrafeeren?

Twee dingen moeten we dus fantasieeren: vooreerst dat Mars bewoond is, en daarvoor hebben we geen enkelen grond. En ten tweede, dat die Marsbewoners precies zoover in hun ontwikkeling zijn en in dezelfde dingen belang stellen als wij.

En nu loopt in de laatste dagen het praatje, dat sterrekundigen met een stuurballon naar boven wilden, om draadloze signalen te wisselen met Mars.

Die stuurballon is daarbij grappig. Dan ben je natuurlijk wel dichter bij Mars dan wanneer je op den beganen grond staat. Hoeveel dichter bij? Mars is hiervandaan in deze April-dagen 75000000 K.M. Ga je nu met den ballon 5 K.M. hoog,

dan is de afstand nog 74999995 K.M. Dat scheelt natuurlijk enorm.

En op dien bepaalden dag van April, 't was geloof ik de 21ste, was Mars bijzonder dicht bij de aarde. Ook dat stelt men zich geheel verkeerd voor.

Mars draait om de zon gelijk de aarde doet. Noemen wij den afstand van de aarde tot de zon 1, dan is die van Mars tot de zon 1.5. De aarde draait in 12 maanden om de zon, Mars in 22 maanden. Wie nu twee cirkels trekt om één middelpunt op afstanden van 1 en 1.5, ziet terstond, dat de afstand van de aarde tot Mars op zijn kleinst 0.5 is en op zijn grootst 2.5. Maar die ziet ook, dat die afstand niet op een bepaalden dag bijzonder klein is, maar dat hij geleidelijk groeter en kleiner wordt. Tegenwoordig is werkelijk de afstand op zijn kleinst.

Wat er nu aan is van dien stuurballon? Dit.

De sterrekundigen doen tegenwoordig, nu de afstand betrekkelijk klein is, natuurlijk hun best, om iets van Mars gewaar te worden. Daarbij is de lucht een hindernis. In de eerste plaats, omdat die lucht wel eens wolken draagt, maar ook, omdat de lucht, zelfs als ze helder is, toch nog heel wat waterdamp en heel wat stof bevat. Daarom heeft men enkele sterrewachten op hooge bergen gebouwd, waar men wat minder last heeft van de luchtlagen. En daarom wilde één sterrekundige ook opstijgen met een stuurballon, die van een kijker voorzien was. Doel van dat opstijgen was alleen: op een hoogte te komen, waar de lucht minder dampig is en dus het kijken minder belemmert.

En wat men dan kijken wil? Niet, of de menschen op Mars hun zomertoilet reeds hebben aangetrokken. Wanneer de kijkers tienduizendmaal zoo sterk waren als ze nu reeds zijn, zou men dat toch niet kunnen zien. Neen, men wil eenvoudig trachten, iets meer van de oppervlakte gewaar te worden.

Zoover wij tegenwoordig weten, heeft Mars donkere en lichtere vlekken. Die donkere kunnen zeeën zijn en de lichtere vastelanden. De zoogenaamde kanalen loopen soms, niet altijd, van de eene zee naar de andere.

Verder schijnt Mars geheel vlak te zijn; men heeft met de kijkers nog geen bergen kunnen zien. Doch het moeten ook hooge bergen zijn, om waargenomen te worden; vergeten we niet, dat Mars in zijn naasten stand nog ongeveer tweehonderdmaal zoo ver weg is als de maan.

Zie, van die dingen wil men gaarne wat meer weten, en daarom richten de geleerden dit geheele voorjaar ijverig hun kijkers naar Mars. Misschien kunnen ze daarbij ook nog iets meer te weten komen van de beide kleine maantjes, die Mars vergezellen. 't Zou kunnen wezen, dat men er nog een derde nog kleinere ontdekte. Wie weet!

In elk geval is het nu de tijd van Marsonderzoek. En daartoe moet dan ook die vliegtocht dienen. Al wat men verder vertelt van het opvangen van draadloze seinen, is praat, om de menschen wat wijs te maken.

Of Mars bewoond is, weten wij beslist niet. Er is naar alle waarschijnlijkheid land en water. Dat land geeft een indruk van rood; onze aarde moet op een afstand groen lijken, tengevolge van den plantengroei. Is dan de plantengroei op Mars rood? Of is dat wat anders? Ook weten we, dat Mars maar half zoo veel licht en warmte van de zon krijgt als wij. Voor ons zou ze dus niet bewoonbaar zijn, althans geen gewenschte woonplaats vormen. Maar verder weten we niets van de bewoonbaarheid, en van de bewoondheid nog minder. Dat moet ons genoeg zijn, daar is niets aan te veranderen. Wat nog ontdekt kan worden, weten we niet, maar voor 't oogenblik moeten wij niet luisteren naar Mars-signalen.

A. L.

Bij een plaat (twee kinderen in een kerkportaal.)

Daar gaat hij met zijn kleine zus,
En werpt zijn gave in de bus
Bij d'ingang van de kerk;
Dat is een heerlijk werk.

Maar, wees er toch niet grootsch op, Jan,
Gekregen geld is 't, kleine man;
't Kwam alles van den Heer,
Wij geven 't Hem maar weer.

A. J. H.

Wat moet onze dochter worden?

„Wel, natuurlijk, ze moet in 't huishouden," zei men vroeger.

Later, toen 't wat meer gebruik werd, dat ook meisjes wat leerden, zei men: „Laat ze maar onderwijzeres worden. Ze kan nog al goed leeren." Of: „Ze is eigenlijk niet sterk genoeg om te dienen." Dit laatste dan in de veronderstelling, dat onderwijzeres worden wel erg gemakkelijk was, 't geen echter door de praktijk is gelogenstraft.

Nog later gingen er meisjes naar kantoren, studeerden ze voor advocaat, dokter, ingenieur, ja, wie weet, waar al niet voor. En toen werd de vraag: „Wat moet mijn dochter worden?" veel moeilijker te beantwoorden. Met de mogelijkheden steeg ook de moeilijkheid van de keuze. In welke vakken kan een meisje werkzaam zijn?

Vindt ze er een bestaan in? Waar moet ze opgeleid? Wat zijn de kosten? Welke de eischen?

Op al deze vragen geeft het boekje, dat vóór me ligt, een antwoord. Het is de tweede druk van den „Leidraad voor Nederlandsche meisjes bij de keuze van een beroep," door Anna Polak, Directrice van het „Nationaal Bureau voor Vrouwenarbeid."

De alfabetische lijst geeft niet minder dan 307 verschillende beroepen aan. Wist ge wel, dat er voor uw dochter zooveel wegen openstonden? Niet alle betrekkingen worden echter aangeraden. Soms staat er: wij raden dit vak als middel van bestaan af. Ook wel eens worden vereischten opgenoemd, waaraan men moet voldoen, om in een bepaald vak te kunnen slagen.

Achter iedere betrekking is opgegeven, wat de kosten van opleiding zijn en waar die gegeven wordt, wanneer althans een bijzondere opleiding noodig is. Bij de enkele vakken, waar ik dit kon nagaan, trof me de volledigheid der opgave.

De prijs van deze uitgave is f 1.25. Aan hoofden van scholen werd echter een exemplaar toegezonden met verzoek, dit enkele dagen aan de van school gaande vrouwelijke leerlingen uit te leenen, opdat het dezen aan de noodige voorlichting niet ontbreke. Wanneer genoemde hoofden meer exemplaren bestellen, is de prijs slechts 50 cents. Wanneer dus iemand van de lezeressen ten behoeve van haar dochters dezen leidraad wenscht in te zien, of zelf te bezitten, weet ze nu den weg. En de zaak, waar 't om gaat, is gewichtig genoeg om er eenige moeite en kosten voor over te hebben.

J. M. W.-W.

DICHTERLIJKE STIJLBLOEMEN

„Wij juichen op deez' schoone dag
Die gij nu weer beleven mag." —

„Gods Woord zij steeds de milde bron
Waaruit gij schatten op mag delven
Voor anderen en voor u zelven." —

„Wil 't zaad des ongeloofs bestrijden,
Dat als de woeste zeeën bruischt." —

„Gods nooit volprezen naam tot eer
Dat worde uw leven immermeer.
Zijn woord blijf' u een licht en staf,
Te zweven over dood en graf."

A. J. H.

KNOEIERS EN BEDERVERS.

Onlangs bezocht ik een vriend. Het trof, dat ik even wachten moest en zodoende onwillekeurig aanhoorder was van een gesprek tusschen iemand, die zich in een aangrenzend vertrek scheen te bevinden, en een ander, die binnenkwam. Den een zal ik A., den ander B. noemen.

A. „*Bonjour Amice!* Hoe gaat het?"

B. „O, *perfect*, en jij?"

A. „Och 'k *laboreer* nog al aan hoofdpijn. Maar *enfin*, hierna beter. *A propos*, ben je gisteravond ook op de *meeting* geweest?"

B. „Waar zoo?"

A. „In 't *café* de Leeuw. 't Was er *enorm* vol en warm. Maar overigens heb ik me wezenlijk *geamuseerd*. Van D. heeft *gespeechd*, dat het de moeite waard was."

A. „*Dat verstaat zich*: hij schettert altijd, schoon hij soms niet *eenmaal* weet, waar het over loopt. Voor een *toast* of zoo iets, ja daar deugt hij voor, maar overigens!"

B. „Je hebt ook altijd zulke hatelijke *bemerkingen!*"

A. „Zoo? Ik houd niet van al die *phrases* zonder meer. Maar elk zijn zin. Je weet, we hebben van avond een *conferentie*. Je komt toch?"

B. „Is er wat *bizonders*? Anders geef ik je 't genoeg *cadeau*."

A. „Zeker: *ballotage* van nieuwe leden en dan *concours*."

B. „Misschien zie je me. Ze mochten zulke dingen wel wat vroeger *annonceeren*. Nu ben je voor alles op *één avond aangewezen*."

A. „Maar...."

Hier werd ik geroepen. Trouwens, ik had genoeg gehoord om bij mij zelf te zeggen: Zoo spreken nu beschaafde Nederlanders. Zou ons volk wezenlijk zijn „moeders taal" geheel verleerd hebben? — Maar misschien waren die sprekers vreemdelingen? Doch neen! Van mijn vriend vernam ik, dat het geboren Nederlanders waren. Ik zei hem maar niets meer.

Maar wel mag gevraagd, wanneer dat verknoeien en bederven van onze taal eens zal ophouden. 't Is een gevaar voor onze schoone taal, maar evenzeer voor onze nationaliteit. De geschiedenis is ten dezen leerrijk. Toch zien velen het gevaar nog niet in.

Vandaar dat knoeien met vreemde woorden, uitdrukkingen en zinswendingen, zonder eenige noodzaak uit den vreemde overgenomen. Zoo vindt men het in kranten, boeken, vooral vertalingen en . . . de Christelijke doen helaas hard mee.

Laat al onze jongere lezers allereerst — de oudere kunnen misschien niet allen meer — een vast besluit nemen om voortaan onze taal zuiver te houden, het vreemde te weren. Het zal hun zelf en anderen goeddoen. Zeg niet enthousiasme, maar geestdrift, niet étalage, maar uitstalling. Het einde loont.

A. J. H.

VARIA.

Terecht.

Toen Cio, de eedle burger van Atheen,
Voor zich een huis liet bouwen,
Moest boven de ingangspoort dit woord gehouwen:
Geen zondaar mag hier binnentreên.

De wijze Socrates, die 't las,
Had aanstonds ook een woord van pas,
En sprak met kalmen, schalken zin:
Hoe komt dan de eigenaar er in?

A. J. H.

VRAGENBUS.

Fr. B. te A. — *Asthmatische aanvallen* komen ook bij kinderen voor, met of zonder bronchiaal catarrh. Bij den aanval zelf geve men *Ipecacuanha* en *Arsenicum* dikwijls herhaald in afwisseling, make heete arm- en voetbaden en wrijf de borst en rug met een badhanddoek. Om den terugkeer der aanvallen te voorkómen is een langdurige behandeling noodig. De constitutie moet verbeterd worden door inwendige geneesmiddelen, koude wasschingen en luchtbaden moeten voor harding der huid zorgen, een algeheele luchtverandering kan noodig zijn.

Mej. J. de G. te R. — Een *chronische hoest* is meestal door *bronchiaal-catarrh* veroorzaakt. De slijmvliezen der bronchiën zijn dan gezwollen en ontstoken, en scheiden min of meer slijm af. Deze langdurige toestand wordt vaak afgewisseld door een nieuwen catarrh, tengevolge van kouvatten, waardoor de hoest en de overige bezwaren toenemen, om na verloop van tijd weer af te nemen. Zoo heeft menigeen zijn geheele leven met hoest te doen, zonder bepaald ernstig ziek te zijn. Bij langer duur ontstaat meestal longverwijding met verlies van elasticiteit der longblaasjes, waardoor kortademigheid bij trappen klimmen en lichaamsbeweging ontstaat.

Uit deze beschrijving kunt u zien, dat het niet goed mogelijk is, een afdoend middel tegen den chronischen hoest te geven, trouwens, u hebt reeds ondervonden, dat de talrijke middelen, die u hebt aangewend, weinig hielpen. In vele gevallen blijft er niets anders over, dan er in te berusten en te trachten door een hygiënische leefwijze, harding der huid en voorzorgsmaatregelen tegen kouvatten (niet in den tocht zitten, niet op den kouden grond zitten, niet met natte schoenen aan in de kamer zitten, enz.) verergeringen te voorkómen. Bij een goede voeding (eieren, melk) en niet te inspinnenden arbeid, kunnen lijders aan chronischen hoest oud worden. Vooral niet de maag bederven door teerpillen en dergelijke scherpe middelen.

S. te R. — Kleurloos water komt voor bij suikerziekte en zenuwkwalen. Een onderzoek der urine is derhalve noodig. Het kan zijn, dat het verschijnsel van voorbijgaanden aard is en niets te beteekenen heeft; het is echter toch beter zekerheid te hebben, daarom niet gedraald met een onderzoek.

A. v. d. H. te H. — Ook u moeten wij wegens neusverkoudheid, die in den tijd van griep en influenza zoo veel voorkomt, verwijzen naar het antwoord aan **P. P. te D.** gegeven. Wij raden uw dochter aan, wegens de enorme afscheiding van neusslijm, eens 3 à 4 dagen lang in 't geheel niets te drinken, geen water, koffie, thee of melk, ook geen soep te eten.

S. B. te B. — Hoofdpijn na een operatie in den neus kan door het innemen van *Arnica D²* om de twee uren vijf druppels in een lepel water, gebeterd worden. Helpt dit niet genoeg, dan zijn heete voetbaden of wisselvoetbaden (eerst heet, dan dadelijk daarna koud) te beproeven. Een van beide zal wel helpen, zoo niet, dan moet u de specialiteit, die de operatie uitgevoerd heeft, nog eens opzoeken.

J. A. K. te A. — Tegen de pijn in de knieën raden wij inwrijvingen met *Rheumasan* of *Salicyl-terpentijn-zalf* aan. De overige bezwaren staan in verbinding met een *blaas-catarrh*, daarbij is warmhouden van het onderlijf door een wollen zwachtel, vermijden van koude en van alcoholische dranken, geregeld gebruik van haver-de-gort-water, en het innemen van de gepaste geneesmiddelen vereischt; hieromtrent kunt u in het boek „Homoeopathie in de Praktijk" nadere aanwijzing vinden.

OUDE RAAD!

Dat men in vroegere jaren andere zeden had dan thans, bewijst onderanderen het Kookboek, dat in 't jaar 1504 door den geleerden geneesheer Ludovicus de Aula te Frankfort aan den Main werd geschreven. Misschien zal men zich verwonderen, dat een hooggeleerde kookboeken schreef. Doch de keuken schijnt in vroeger tijden voor de geleerden bijzondere aantrekkelijkheid te hebben gehad. In dit geval was er echter een buitengewone aanleiding. Dr. de Aula schreef namelijk zijn boek met het oog op de toenmaals heerschende pest, die duizenden wegraapte. Het heet: „De gezonde lijfregel, van de eigenschap, het nut, de schadelijkheid enz., welke voor menschelijke spijs en en drank noodig zijn."

Vermakelijk zijn o.a. ettelijke eetregelen, die juist niet getuigen voor het gedrag der lieden uit dien tijd in gezelschap van anderen. Men leze slechts:

1. Slurp de pap niet op als een varken; en blaas er ook niet op, zoodat de kost overal heenspat.
2. Snuif niet bij het eten als een egel, en drink niet, terwijl gij eten in den mond hebt.
3. Hebt gij gedronken, veeg dan uw lippen niet met de hand af, woel niet door uw haar, en veeg onder 't eten niet aan uw neus.
4. Gij moet ook niet tegelijk eten en praten: dat is boersch.
5. Maak geen stapel van afgekloven beenderen en broodkrumels om uw bord; ge lijkt anders wel een schansgraver.

De lievelingskost der Berlijners was in dien tijd, volgens De Aula, „rozensoep." Zij werd bereid uit groote rozenbladeren, melk, dooiers van eieren en vanillesuiker. Voor salade gebruikte men toen wijnruit, korenbloemen en augurken, „wijl dat de droefgeestigheid verdrijft en de leden sterkt."

Uiensla acht Dr. de Aula het beste middel tegen de pest; uienschijfjes worden gebraden in wijn, boomolie, suiker en krenten, en zoolang als eieren gekookt.

Den besten raad vindt men aan 't eind. „Matigheid is het beste geneesmiddel bij eten en drinken, waardoor wij de pest verdrijven en lang leven kunnen."

Dat is ook nog waar in de twintigste eeuw. A. J. H.

A. M. te O. vraagt: Wat beteekent het woord „condoleeren?"

Antw. — Letterlijk meetreuren, meeklagen. Het is jammer, dat dit uitheemsche woord zoo in onze taal is doorgedrongen; geheel onnoodig. Te dwazer is dit, omdat het Fransch, waaraan het woord ontleend is, geen werkwoord condoleeren kent. Hoe eer wij het afschaffen, hoe beter.

Voorts: Wat is een gezworene?

Antw. — In sommige landen, b.v. in Engeland, wordt een beschuldigde eerst veroordeeld, nadat een raad van gezworenen hem schuldig heeft verklaard. De strafbepaling enz. berust bij den rechter, die handelt naar de wet. De gezworenen worden gekozen uit de burgerij. Zij wonen het rechtsgeding bij, en vergaderen daarna, om over schuldig of niet schuldig te beslissen. Zij heeten gezworenen, omdat zij een eed afleggen in betrekking tot hun taak.

A. J. H.

INDRUKKEN

Vacantie.

Nu is de vacantie begonnen.

„Nu wil ik weer vergeten, dat ik al grijze haren bij de vleet heb. Nu wil ik weer jong zijn en genieten van groene boomen en van blauwe lucht en van paarse hei en van heldere zon. Neen, ik wil niet peilen 's Levens dieper zee. Op je rug liggen en naar boven kijken, dat wil ik! Gerust, menschen, we kijken zoo vaak voor ons, en om ons en naar beneden, dat we heusch wel eens een paar weken mogen hebben om naar boven te kijken.

't Oog omhoog, het hart naar boven.

„Er is nog wat meer, waar we vacantie voor noodig hebben. Het leven is zoo druk. Ieder heeft zoo zijn eigen afgestapt werk, dat zijn tijd en kracht in beslag neemt. En 't is niet ieder gegeven maat te houden. Er zijn menschen, die te hard werken. Er zijn zoo menschen, die altijd geladen schijnen. En als je er zoo'n stelletje bij mekaar hebt, dan bepaalt zich de huiselijkheid wel eens tot de maaltijden en tot den Zondagavond. Daar boet je wat bij in. 't Is waar, je gaat mekaar niet met woorden vervelen, want het gebeurt wel eens, dat je geen gelegenheid hebt voor een stukje gesprek, voor je met den heelen kring aan tafel zit. Als je tenminste het geluk hebt samen te kunnen tafelen. Dat kan ook niet eens altijd. Maar in de vacantie kan men wat meer van de huiselijkheid profiteeren. En kun je voor een jaar met elkaar afbabbelen, alles wat je te babbelen hebt. Ook als je geen woord zegt. Je kunt ook best mekaar wat vertellen, al zeg je geen woord.

Dat kun je nooit anders dan in de vacantie. Dan kun je genieten van de schoone natuur. Maar genieten moet je met elkaar. Al ben je nog zoo individualistisch aangelegd, genieten moet je samen. Genieten is wat dat betreft ook de tegenvoeter van lijden. Lijden doe je alleen en moet je alleen doen. Zelfs als de apostelen meegaan in den hof, vallen ze in slaap, als het groote lijden over Jezus komt en Hij juist behoefte schijnt te hebben aan hulp en troost. Alleen, den zwaarsten lijdensweg loopt geen vriend met ons, dien gaan we alleen; dan staan we vereenzaamd tegenover de smart. En soms verduisteren onze tranen het licht van Gods aangezicht, dat over onzen eenzamen smarteweg straalt en zien we niets dan duisternis. En dan zijn we eerst recht alleen. Lijden eischt eenzaamheid. Maar vreugde eischt gezelschap, meelevens, meedeelen, vroolijken kout. Een vacantie alleen genieten, dat is een absurditeit. Genieten kunt ge niet alleen.

En Da Costa, en Ten Kate, neemt ge die ook mee?

Boeken in de vacantie? Weet ge, hoe het gaat? Ik begin altijd met neen te zeggen en in de praktijk wordt het altijd ja!

D.

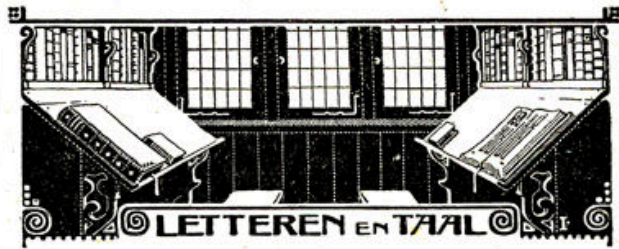
Peper en Zout

Toezicht op school-kleeding en -voeding een winstgevend bedrijf.

De Rotterdamsche onderwijzers,
Schoolkleeding- en schoolvoeding-eischers
Voor 't arme, hongerige kind,
Zoo innig teer door hen bemind,
Verlangen voor hun surveilleeren
Vergoeding aan hen uit te keeren.¹⁾
Wat wordt dat arm en hong'rig kind
Toch innig teer door hen bemind.

M. B.

¹⁾ Een aanvraag tot vergoeding voor elk half uur toezicht, dat ze bij die schoolvoeding hebben uit te oefenen, is bij den Gemeenteraad ingekomen.

V R A G E N B U S .

Milton.

Op een vraag van N. N., Milton betreffende, dit:

Deze groote, ja grootste onder de Engelsche dichters uit de tweede helft der zeventiende eeuw, dankt zijn wereldberoemdheid allereerst aan zijn hoofdwerk „Het Paradijs verloren," gevolgd door „Het Paradijs herwonnen." (De vertaling „Het verloren Paradijs" en „Het herwonnen Paradijs" is onjuist.) Alom bekend is het eerste boek; het tweede wordt weinig meer gelezen, en algemeen geacht beneden het eerste te staan. Beide werken vervaardigde Milton op gevorderden leeftijd, toen hij reeds blind was.

„Het Paradijs verloren" handelt eerst over den val der engelen, en dan uitvoerig over dien der menschen. Het is verdeeld in twaalf boeken, die samen een lijvig werk vormen. Het bestaat geheel uit rijmlooze verzen met regels van vijf voeten, wat iets zwaars en ernstigs aan het gedicht geeft, juist passend bij de stof. Tijdelijk voordeel heeft de dichter van zijn meesterwerk weinig getrokken. Naar ik meen, ontving hij er slechts een 250 gulden voor. Thans zou het vele duizenden gelden.

Miltons hoofdwerk is in vele talen overgezet, o. a. in het Nederlandsch door Schimsheimer en gedeeltelijk door Ten Kate. Toch verliest zulk een werk veel, ook in de beste vertaling. Om het oorspronkelijke met genot te lezen, is echter een zekere mate van ontwikkeling en grondige kennis van het Engelsch uit Milton's tijd bepaald noodig.

A. J. H.

„Bedroefd, maar altijd blijde."

Een stil geworden hart, dat hoewel het een brandend verlangen kent om te werken en te arbeiden tot des Heilands eer, zich toch gewillig buigt in onderwerping aan Zijn wil, en als zijn levenstaak aanneemt in hulpeloze afhankelijkheid... geduld te oefenen, ja, zelfs vroolijk te zijn in den Heer, — zulk een hart is een meer gezegend prediker dan de wel-sprekendste kanselredenaar.

PROF. J. H. GUNNING.

Kommt dir ein Schmerz, so halte still
Und frage, was Er von dir will;
Die ewige Liebe schickt dir keinen
Nur darum, dasz du solltest weinen.

Wie kan, hetgeen hij wil,
Is een gelukkig man.
Maar groot van ziel is hij,
Die wil hetgeen hij kan.

Niet klagen, maar dragen
En bidden om kracht.

Let vooreerst en vóór alle dingen op ééne zaak: hoe ge den wil uws Hemelschen Vaders doen kunt, en ge zult ervaren, hoe Hij in alle zaken, die u betreffen, zoowel op stoffelijk als op geestelijk gebied, voor u zorgen zal.

keert”.... (uit: Het sacramentele woord. Joh. 3 : 16.)

„De Hel een Hemel zelfs, als God er maar was! De Hemel geen Hemel, als God er niet was! Want ach, de Hemel en de Hel, dat zijn niet twee dingen op een plaatje! De Hemel, een plaats, daar ver boven de sterren.... En de Hel, dat is niet een griezelig hol, waarin op den grond menschenbeenderen liggen te bleeken en waar duivelen bezig zijn een vuurtje te stoken, met lange gaffels gewapend! — Kinderlijke verbeelding, eveneens gevaarlijk voor hem, die niet inziet, dat de zonde haar eigen ellende met zich brengt! De Hemel, dat is: overal, waar God is. De Hel, daar, waar Zijn gemeenschap ontbeerd wordt.... In onze ziel zelve, daar, daar alleen is het Hemel of Hel”.... (uit: Paradijsheerlijkheid. Jes. 51 : 6.)

Onbeschaamde critiek spreekt uit de volgende volzinnen: „Eisch des tijds is het — en wij Christenen eener historisch-critische eeuw mogen ons niet aan dien eisch onttrekken —, hier geschiedenis van geschiedbeschrijving, werkelijkheid van fantasie te onderscheiden. De bijbel wordt tóch reeds te veel met een half oog gelezen, dan dat wij langer met zulk oppervlakkig spel mogen doorgaan. Zóó doende, ontgaat ons bovendien het fijne, het essentiele der zaak. En hierom is het te doen. Het ontleedmes der critiek zettend in geschiedenissen, welke het Nieuwe Testament ons verhaalt, berooven wij ze geenszins van haar eeuwigheidskarakter, evenmin als de critische blik van een kunstkenner iets zal kunnen toe- of afdoen aan de objectieve schoonheid van Rembrandts „Nacht-wacht.” Wel leeren wij zoodoende het toevallige, tijdelijke, van het noodzakelijke, eeuwige te onderscheiden”....

(Uit: Een hemelsche verschijning. Joh. 6 : 17b.)

„Wij willen ons hier niet verdiepen in het wonder der genezing, zooals het geschiedverhaal 't ons mededeelt. Ik voor mij geloof, dat we hier met een hystericus hebben te doen, die door de bezieling, de geestkracht, welke fonkelde uit het oog, trilde in de stem der discipelen, vlamde uit hun heele persoonlijkheid, zijn energie terugvond en zoodoende in staat werd gesteld weer te gaan”....

(Uit: De schoone poort des tempels. Hand. 3 : 6, 10a.)

„En nu denken we weer aan Paulus. Wat gebeurde eigenlijk met hem op den weg naar Damascus, toen „hem snellijk een licht omscheen van den hemel?” — Had hij een visioen? Wel mogelijk. Die dingen gebeuren wel meer. Licht-hallucinaties komen bij epileptici, zooals hij er een was, meer voor....

(Uit: Een val in de duisternis Gods. Hand. 9 : 3b.)

De meditatie over Jesaja 55 : 8, 9 begint de auteur met de woorden: „Deutero Jesaja....” Maar wel verrassend zegt hij dan zijns ondanks: „Het 6de hoofdstuk, het z.g. vizioen in den tempel, zou door den schrijver van het 58ste geschreven kunnen zijn, niettegenstaande menig verschil in stijl, taal, enz.”

Ieder zal nu gevoelen, wat hij aan den auteur heeft. Mogen we al het voorafgaande samenvatten en dan heel in 't kort onze meening zeggen?

Welnu, dan meenen we, dat Ds. v. d. Elst steenen geeft voor brood, zij het dan ook, dat die steenen sierlijke steenen zijn, schitterende diamanten, waarbij intusschen de ziel verhongert!

J. T.

VARIA.

„Te”

Als „te” er voor komt, deugt het niet:
Te groot, te dik, te dom, te veel;
Aldus een stelling van vriend Piet.
Doch Jan geeft spoedig hem zijn deel
En zegt: „Te”vreden hoort er toch niet bij,
Tevredenheid siert u en mij.

M. B.

EEN KUNST.

Het is een kunst die weinigen verstaan, om met weinig woorden veel te zeggen. Maar nog grooter kunst is het met dezelfde woorden twee, drie verschillende gedachten weer te geven, zoodat de lezer wel goed mag nadenken wat de bedoeling is. Soms zijn al de verschillende bedoelingen gepast en bruikbaar. Zoo b.v. in het meesterstukje van Huyghens:

MIJN PAARD.

Mijn paard gaat slijten dat men 't ziet;
Het eet en drinkt en anders niet.
Wat reden is hieruit te delven?
't Vergaat omdat het niet vergaat.
Wat raad? De pleister ligt op straat.
Verstaat gij 't niet? 't Verstaat zich zelve.

Van deze zes regels zijn er drie, die elk een dubbelzinnigheid bevatten. Misschien wil een der lezers die wel aanwijzen.

A. J. H.

A. M. Jr. te O. K. — In alle couranten wrdrt veel reclame gemaakt voor kwakzalversmiddelen, zooals Pinkpillen, Fosters rugpijnmiddel, Nierenpillen enz., hiertegen wordt niets gedaan, terwijl tegen dezulken, die de geneeskunde bedektelijk uitoefenen, proces-verbaal wordt opgemaakt. Waaron worden de laatsten vervolgd, terwijl de eersten, die openlijk hun middelen aanprijzen, met rust worden gelaten? Wilt u mij eens mededeelen, hoe deze zaak in elkaar zit?

Dit ligt aan de Wet, die het aankondigen van dergelijke middelen niet verbiedt, terwijl het uitoefenen der geneeskunde als beroep alleen geoorloofd is aan dezulken, die door het afleggen van het arts-examen hun bevoegdheid hebben bewezen. Overigens is onlangs het rapport verschenen van de Staatscommissie tot voorbereiding van een wetsontwerp, waardoor, onder zekere voorwaarden en binnen bepaalde grenzen, de uitoefening der geneeskunde vrij zal gegeven worden. Dit wetsontwerp is evenwel nog niet ingediend, en moet dan nog door het parlement goedgekeurd worden, eer het wet kan worden.

A. J. H. te T. B. — Bij *verwondingen* eischt vooral een daarbij optredende *hevige bloeding* dadelijk hulp, ook door den leek. Met een laag verbandwatten of een schoonen doek oefene men een sterken, gelijkmatigen druk op de bloedende wond uit en trachte, als hierdoor de bloeding niet gestelpt wordt, op een plaats, die tusschen de wond en het hart gelegen is, waar men de aderen voelt kloppen, een omsnoering met een elastieken band of een bretel tot stand te brengen, waardoor de bloeding gewoonlijk stilstaat. De verdere behandeling moet aan den in allerijl geroepen arts overgelaten worden.

Bij *kleine wonden*, die niet de tusschenkomst van den dokter vereischen, is het *Arnica-wijngeest-verband* voor het gebruik in het huisgezin ten eerste aan te bevelen. Men neemt een mengsel van een deel *Arnica-tinctuur* en negen deelen *wijngeest* (waarvan men goed doet, steeds een voorraad in huis te hebben), bevochtigt daarmede zuivere watten of verbandgaas, legt deze op de wond en bevestigt het geheel stevig met een zwachtel van gaas of linnen. Kleinere bloedingen houden daardoor vanzelf spoedig op, en het verband kan blijven liggen tot de wond genezen is, wat meestal binnen eenige dagen het geval is.

Een verward gedruisch van stemmen, maar midden in het gedruisch een heldere, welluidende toon, die als de stem van een hemelschen engel in onze ziele zingt, dat we het nimmer vergeten kunnen....

Een moeras, vol walging en stank en dood, en zie- daar! in het moeras een lelie, rein als dauw, blank als het blanke gewaad van een bode Gods....

„Hij redde meer dan twintig menschen het leven.”
„Hij leefde even losbandig als te voren.”

IV.

Peter de Groot!

Met welk een innige bewondering is de naam van dezen machtigen man door zijn tijdgenooten uitgesproken! Daar waren er, die hem noemden „een der schoonste sieraden van het menschelijk geslacht.” Die hem om het hoofd weefden een stralenkrans, welks licht, naar zij meenden, niet verbleeken zou. Die hem afgodische eer bewezen. Die, verblind door den glans van Peters geduchte daden, hebben gedweept met de uitkomst van zijn regeeringsbeleid, en noch die uitkomst in het ware licht hebben gezien, noch ook gelet hebben op de middelen, waarvan hij zich in dat regeeringsbeleid heeft bediend. — Zijn schitterende geestesgaven, zijn groote werkkraft, zijn onvermoeide werkzaamheid, en de belangrijke gevolgen van zijn betrekkelijk korte regeering maakten zijn vurige aanbidders blind voor zijn onmenselijke wreedheid, zijn onbeschaamdheid, zijn barbaarsheid, zijn echt Russische losbandigheid.

En nu moet ik weer zien naar het beeldhouwwerk van Bernstamm....

Blank marmer. En duistere achtergrond. Zoo was het in Peters leven.... Zullen wij hem oordeelen?

Hoe is het in ons leven?

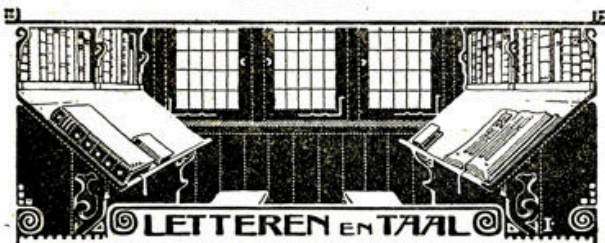
Wij zullen de weegschaal niet ter hand nemen. We kunnen dat niet. Dat laat Hij niet toe, die ze in de hand houdt...

In de hand houdt.

Ook over ons.

(Wordt vervolgd.)

K. T. B.

F. W. vraagt:

Ik heb wel eens hooren spreken van „iemand verlakken,” dat is beet nemen, ook wel bedriegen. Waar komt die spreekwijs van?

Antw. — Lak wordt veel gebruikt om aan het geschilderde een mooie tint of glans te geven. Is de verf wat leelijk geworden, of wat schraal, dan merkt men dit zoo niet, als de lak er over gestreken is. Vandaar is verlakken figuurlijk: kunstmatig iets bedekken, zoodat men den waren toestand niet ziet, een ander te slim zijn.

Wat wil, vraagt B., „beschoren” zeggen in de uitdrukking: „Hem is heil beschoren?”

Antw. — Van enkele werkwoorden zijn in onze taal slechts sommige vormen gebruikelijk. Daartoe behoort ook „beschoren.” Het werkwoord heet *beschoren* en beduidt beschikken, toedeelen, zenden. Zoo b.v. „mijn beschoren deel.” In het Duitsch komt *beschoren* nog voor. Zoo is een *Beschörung*, een geschenk.

A. J. H.

OVER BLOEMEN.

Er verschijnen in „Timotheüs” van tijd tot tijd zoogenaamde „Stijlbloemen.” Ieder begrijpt, dat de naam een spotnaam is en juist het tegenovergestelde bedoelt van wat hij zegt.

Intusschen blijkt nu en dan, dat er lezers zijn, die niet recht of in het geheel niet vatten, wat nu eigenlijk het gebrek, de fout in zulk een bloem is. Laat mij al dezen zeggen, dat juist dezulken de stijlbloemen het meest noodig hebben.

Een goeden duidelijken stijl te hebben in spreken en schrijven is niet elk gegeven. Maar elk kan het met goeden wil wel zoover brengen, dat hij zich volkomen verstaanbaar maakt, en althans het noodige van een onderwerp zegt. Menigeen zal zich echter verwonderen als ik zeg, dat aan het gebruik van een goeden stijl de kennis der taal moet voorafgaan. Het is een waarheid, die vele zoogenaamde stijlisten onzer dagen maar niet kunnen of willen begrijpen.

Toch is het een waarheid, oud genoeg om eerbiedwaardig te zijn.

Drie eeuwen geleden leefde de groote Fransche dichter Boileau. Ik zeg de groote, al zijn zijn gezamenlijke werken niet grooter dan het Nieuwe Testament. Hij nu die genoemd werd „Le fléau des mauvais auteurs,” — de geesel der slechte schrijvers — zegt in een gedicht:

Sans la langue... l'auteur le plus divin

Est toujours quoi qu'il fasse un mauvais écrivain,

d. i.

Zonder de taal zal de verhevenste schrijver toch altijd wat hij ook doe, zich slecht uitdrukken.

De taal is de stof, het weefsel, waaruit straks de nutte en sierlijke kleedingstukken zullen gesneden worden. Zij is het voedsel, zooals de aarde het geeft, dat straks met toebereiding tot heerlijke spijs dienen kan. Maar noch het kleedingstuk noch de spijs zullen voldoen, als de grondstof veel te wenschen laat.

Een volgend maal meer over de taal. Thans de „bloemen.”

Als iemand zelf stijlfouten begaat, is begrijpelijk dat hij die bij anderen niet opmerkt. Goed lezen of hooren en daarbij nadenken, kan in deze veel doen tot verbetering.

Neem b.v. de pas in „Timotheüs” gegeven stijlbloem:

„Wil 't zaad des ongeloofs bestrijden,

Dat als de woeste zeeën bruist.”

Dit moet, gelijk een ieder voelt, een aanmaning beduiden om te trachten de verbreiding van het ongelooft tegen te gaan, dat vijandig optreedt.

Doch let nu eens op!

Het beeld hier gebruikt is aan den landbouw ontleend. Maar hoe? Wordt *zaad* ooit *bestreden*? Ik meen neen, wel uitgerooid of vernietigd als 't te slecht is. Maar tegen zaad vecht men niet. Het beeld is vals, de toepassing „pakt” niet.

Maar het fraaist is wel het slot. Zaad dat bruist als de woeste zee. Wie het vatten kan vatte het. Ons is het beeld te stout.

Een ander voorbeeld.

In zeker boek zegt iemand:

„Ik ben, van achteren beschouwd, heel blij.” De bedoeling zal wel wezen, als ik de zaak nu zij geschied is, overdenk, verblijd ik mij. Maar er staat ook, dat de man als men op zijn rug kijkt, blij is!

Bekend is het gezegde: „Ik ben benieuwd of hij” enz. „Ik ben benieuwd” wil zeggen *verlangend te weten*. Zoo is alles duidelijk. Maar nu hoort men gedurig „Het zal mij *benieuwen*” of hij, enz. Dat is dus ik zal verlangend zijn het te weten, terwijl toch de bedoeling is, niet ik zal, maar ik ben op 't oogenblik verlangend. Alweer dus een verkeerde uitdrukking.

Zoo is met ijver en goeden wil uit de Stijlbloemen veel te leeren, of liever door hen is veel af te leeren.

A. J. H.